

2006
Nr 6

VAHETI

ISSI
AJALEHES

NALJAVÓISTLUSE
PARIMAD NALJAD

ILONI
IMEDEMAA

TEE ENDALE
PUTUKAPILL

TEINA 06

Juunis

SAABUB SUVI!

Lõpuks ometi saab läbi lasteaed ja kool ning algab kaua oodatud, imeliselt pikk ja igavesti lahe suvevaheaeg! Nii mõnigi teist lõpetas just sellel kevadel lasteaia või algkooli – palju õnne teile kõigile!

Kuid mitte ainult lapsed ei lõpeta kevaditi koole, vaid vahel ka päris suured inimesed. Näiteks üliõpilased. Juunikuisest Tähekest leiad sa tervelt kolme sellise üliõpilase joonistused. Need on Diana Yanson, Teija Kotipalo ja Remo Randver – Eesti Kunstiakadeemia värsked lõpetajad, kes esmakordselt oma pilte lasteajakirjas avaldavad. Palju õnne neilegi!

Suvevaheaeg on üks paremaid asju, mis täiskasvanud välja on mõelnud. Siis saab hommikuti kaua magada, õues palli ja kula mängida, meres või järves supelda, hästi palju jäätist süüa ja mida kõike veel. Ning vähemalt juunikuus pole veel muret, et see imeline aeg varsti otsa saaks.

23. juuni õhtul süttivad üle kogu Eestimaa jaanituled. Sul veab, kui satud mõne säärase mõnusa lõkke äärde jaaniööd veetma. Ent kui juhtumisi just sellel tähtsal õhtul vihma sajab või pole su vanematel mingil muul põhjusel võimalik sind jaanipeole viia, siis ei tasu veel kurvastada. Mõnusa jaaniõhtu võib veeta ka linnamaja kõõgis. Tee endale suviselt sumisev putukapill (mille valmistamisõpetuse leiad meisterdamisleheküljelt), kata pidulik laud ja palu emal mõni jämedam küünal põlema panna. Nii ongi sul olemas oma väike lõke ja iga jaanipeo kohustuslik saatemuusika – sääsepinin. Head jaaniõhtut!

TÄHEKE

Jutumull, jutumull

Maikuu jutumullimängus tahtsime teada, mida ütleb vares matkasellidele. Vastuseid tuli palju. Aitäh kõigile mängus osalejale! Paljud vastajad tegid nalja selle arvel, et isa kukil reisiv väikemees ei oska veel r-tähte öelda. Ka arvati, et tublid matkajad on ära eksinud.

Võiduvastused saatsid seekord Andres Rea ja Elis Ruus ning nad saavad auhinnaks Oskar Lutsu raamatu „Kevade“. Ergutusauhind, milleks on Lucy Cousinsi „Meisi värviraamat“, läheb Triin Valdmaale. Palju õnne!

Võiduvastused

Vares ütleb: „Nojah, Vörumaa või Völumaa... Äkki hoopis Vörukaelamaa?“

Andres Rea (10 a), Saku

Vares ütleb: „Kui see siin on Völumaa, siis ei ole Rooma enam Rooma, vaid on hoopis Looma!“

Elis Ruus (14 a), Elva

Ergutusauhind

Vares ütleb: „Vörumaa on Völumaa, sest seal pokud elavad. Kraaks-kraaks!“

Triin Valdmaa (8 a), Tallinn

Uus jutumull

Juunikuu jutumullipildil kohtab laternaga jaaniussike taskulampi käes hoidvat võõrast. Mida ütleb ussike salapärasele võõrale?

Ootame sinu vastust 20. juunini meiliaadressil taheke@taheke.ee või lahtisel postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

Vastusele lisa KINDLASTI oma nimi, vanus ja aadress!

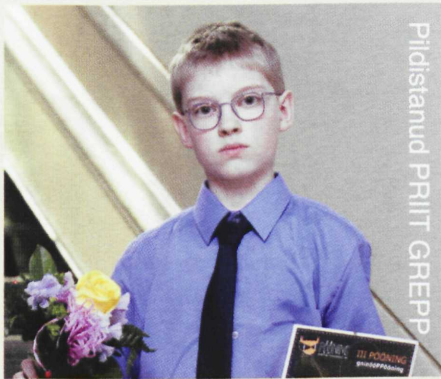
Auhindadeks on Hannele Huovi raamat „Urbo, Turbo ja Ihvahvaa“ kirjastuselt Varrak ja emadest kirjanike loodud „Hääd ööd! Emade õhtujutte“ Ajakirjade Kirjastuselt.

Lasteluule auhind Ilmar Trullile

Luunja XVII kirjanduspäeval 19. mail anti üle tänavune K. E. Söödi luuleauhind. Selle sai Ilmar Trull oma luulekogu "Iseloomuga loom" eest. "Täheke" õnnitleb kogu südamest!

Selgusid parimad noored näidendikirjutajad

Priit Põldma – julgeim žongleerija

Juba kolmandat aastat kutsub Nuku- ja Noorsooteater kõiki noori teatri- ja kirjandusõpru osa võtma näidendivõistlusest "Pööning". Pöönimine toimub kolmes vanuserühmas: põngerPööning (kuni 10-aastased), gniööPPööning (11–15-aastased) ja tiiPPPööning (16–22-aastased pöönijad). Tänavu auhinnati parimaid noori näidendikirjutajaid 7. mail.

Teatri- ja kirjandusnimetest koosnev žürii valis parimaks gniööppööni jaoks näidendi "Salapärane pööning" autori Eliise Peelo Viljandist. Parimaks tiiippööni jaoks osutus näidendi "Hullud katusel" autor Marite Butkaite Tallinnast. Nooremas vanuserühmas sai näidendite "Krat" ja "Heddalainen" eest Julgeima Žongleerija eripreemia Priit Põldma Rakverest. Vanemas vanuserühmas tunnustas žürii näidendi "Koristajad" autorit Maili Lehtpuud Kohtla-Järvelt kui parimat koomijat ja näidendi "Kümnes maailm" autorit Öie Tähtlat Viljandist kui uudseimat vormijat.

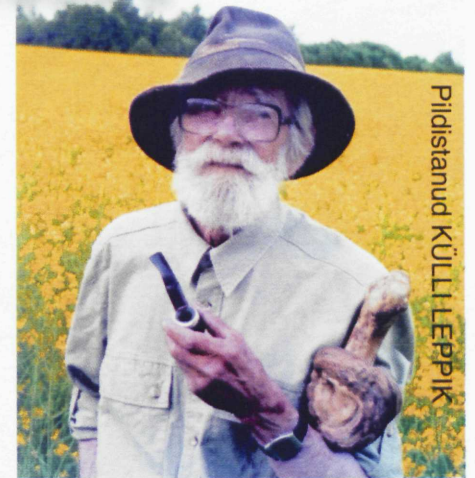
Kuna "Pööningul" leidub mitmeid näidendeid, mis lausa kutsuvad end lavastama, siis jõuabki 2006. aasta sügisel Nuku- ja Noorsooteatri lavale lavastus parimate pööni jate näidenditest!

Edgar Valteri mälestuspäev

Edgar Valterit teavad Eestimaal kõik, kes vähegi lasteraamatuid lugenud. Ta on hästi paljudesse raamatutesse pilte joonistanud. Tema joonistatud on näiteks Kröll ja Sipsik, Nublu ja Kunksmoor ja naksitrallid. Eriti tuntud on aga pokud. Pokuraamatutes on ka jutt Edgar Valteri kirjutatud.

Edgar Valterit enam ei ole. Temast on järel vaid tuhk. Selle tuha töid pokud 17. mail, pokukalendri järgi õiesoengupäeval Tallinna Metsakalmistule. Vilepillimängu saatel sängitati tuhaurn kõrgete kohisevate mändide alla. Ümber ringi seisid Edgar Valteri sõbrad. Kõigil olid kaasas lilled, mis jäid hauda katma.

Seejärel mindi Rahvusraamatukokku, kus peeti Edgar Valteri mälestuspäeva. Edgar Valteri sooviks oli, et teda mäletataks rõõmsalt, mitte suure kurva nutuga. Ja nii seal mälestuspäeval oligi. Edgar Valterit tuletasid meelde

Edgar Valter 2004. a suvel

ta sõbrad Leelo Tungal, Jaan Kaplinski, Fred Jüssi, Peeter Tooma ja veel paljud teised täiskasvanud inimesed. Laulsid aga lapsed. Sai vaadata Edgar Valteri joonistatud piltidega raamatuid. Veel näidati palju fotosid ja videoid Edgar Valterist, nii et kõigil oli tunne, nagu viibiks ta ka ise saalis koos teistega. Ja kuigi kõik mälestused olid rõõmsad ja mõned ka naljakad, oli ikka tegelikult kurb ka.

Ilon Wiklandi pildid jõudsid Eestisse

4. juunil kell 14.00 avatakse Haapsalus Kooli tn 5 maja esimesel korrusel uus tore näitusesaal. See on Iloni Imedemaa galerii, kus saab näha Eestist pärit Rootsi raamatuilustraatori Ilon Wiklandi pilte. Pildid

on kunstniku kingitus Läänemaa Muuseumile ning peaksid võrdsest rõõmustama nii suuri kui ka väikesi näitusekülastajaid. Ilon Wiklandi kohta loe lähemalt Krista Kumbergi artiklist „Iloni imedemaa“.

AINO PERVIK

Lehm lendab Londonisse

LEHM TÕUSIS HOMMIKUL KELL VIIS,
ET JÕUDA KUUEKS LENNUJAAMA,
JA ASTUS LENNUKISSE SIIS.
LÄKS LONDONISSE KOKKU SAAMA

LEHM SÕBRAGA, KES VÄGA SOOVIS,
ET LEHM NÄEKS, KUIDAS SEAL PALEE EES
JA OTSE LAUSA PALEE HOOVIS
TA MARSIB, SELJAS RATSAMEES.

PALEED JA KUNINGANNAT KAITSEB,
ET KUNINGRIIK EI OLEKS OHUS,
KUI KUNINGANNA KÖÖGIS MAITSEB;
KAS MUFFIN SAI KUIS KORD JA KOHUS.

LEHMA
OMA
KOHVER

AINO PERVIK

Lehm sõidab Thamesi jõel

LEHM ISTUS VÄIKESES JÕELAEVAS
JA SÕITIS MÕÖDA THAMESI JÕGE.
TA MÕTLES: OH SA PÜHA TAEVAS,
NÜÜD OLEN MA SIIS TÄITSA SÕGE,
SEST TUNNEN END KUI VEETLEV LEEDI,
KES MÄHKUNUD ON ŠOTI PLEEDI,
KES LEEBELT LAUSUB: „OH, SO SORRY!“**
KUI KOGEMATA ASTUB PORRI.

* Thamesi jõgi voolab läbi Londoni.

**„Oh kui kahju!“ inglise keeles

Lehm ja hobune lähevad kingitust ostma

AINO PERVIK

„AMMUU, AMMUU, MA TAHAN MINNA NÜÜD OSTMA KINKI LAPSELE.“
„IHHAHHAHHA, MA VIIN SU SINNA, KUS MÄNGUASJU MÜÜAKSE.“

KUID KESET MÄNGUASJAMAJA LEHM KOLEDASTI ÄRA KOHKUS. TAL ÜHTE KINKI OLII VAJA, SIIN RABAS MÄNGUASJAROHKUS.

OH, MIDA JÄTTA, MIDA VÕTTA!
KAS PATAREIGA LIKUV ROOMIK VÕI RÜÜTEL, KES JUST TEEL ON SÕTTA, VÕI LAHE LAMBA NÄOGA KOOMIK?

LEHM VÕTTIS LÖPUKS KÕNE KOJU, ET MIDA NENDEST TAHAKS POJU.

KUID OH SEDA VÄIKEST VASIKAT!
TEMA TAHTIS NEID KÕIKI JA VEEL ROHKEMGI!

LEGOKINDLUST,
KAHT RÜÜTLIT ODA JA MÕÕGA JA HOBUSEGA,
ROOMIKUT JA TANKI,
DINOSAURUST,
MAMMUTIT JA MÕÕKHAMBULIST TIIGRIT,
VIikingilAEVA,
KÕIKI „TÄHTEDE SÕJA“ TEGELASI,
LAMBA NÄOGA NALJAMEEST
JA VEEL ÜHT HÄSTI ÕUDSET JUBEKOLETIST.

LEHM KURTIS: „MIDA TEEN KÜLL MA?“
ENT HOBUS HÜÜDIS: „JESS! HURRAA!
HEA VALIK! IHHAHHAHHA!
NEID KÕIKI TAHAN MINA KA!“

MARJU ÕUNPUU

Kuninganna Ann teeb heina

SUVEL TEEVAD INIMESED LOOMADELE TALVEKS HEINA. ANNIL OLII KA KULDSARVEDEGA LEHMAKE JA ANN LÄKS TALLE HEINA TEGEMA.

ANN VÕTTIS NOA JA KAHVLI, LAOTAS MURULE VALGE LINA JA HAKKAS HEINA LÕIKAMA. NÕTKE LIIGUTUSEGA KEERAS TA KOLM KÕRT KAHVLI HARUDE VAHELE JA TÕMBAS NEED HALJA HÕBENOAGA LÄBI.

ANN TÕÖTAS PALEHIGIS JA ÕHTUKS OLII TA NIITNUD 327 KÕRT. SIIS TULI TEMA KULDSARVEDEGA LEHMAKE, TEGI PAAR KORDA AMPS-AMPS JA SÕI ÜHEKORRAGA KÕHTU PALJU ROHKEM ROHTU, KUI ANN OLII JÕUDNUD TERVE PÄEVAGA NIITA.

„MINU LEHM SUREB NIIVIISI TALVEL NÄLGA!“ HAKKAS ANN HÄDALDAMA. SEDA KUULSID TEMA SULASED, KES VÕTSID VIKATID JA NIITSID PÄIKESELOOJANGUKS TERVE HEINAMAATÜKI MAHA.

Joonistanud TEIJA KOTIPALO

KRISTIINA KASS

KUIDAS LASTETUBA VÄRVIDA

"Lastetoa peab üle värvima," ütleb emme ühel päeval.

Kui emme ütleb, et lastetoa peab üle värvima, tähendab see, et varsti tassib emme koju värvipurke ja pintsleid ja värvirulle ja segamisinõusid ja veel värvipurke, sest ta ostab esimesel korral kogemata liiga heledat või tumedat värvi.

Siis tassivad emme ja issi lastetoa mööbli teise kohta ja emme võtab seintelt pildid alla ja akna eest kardinad ära ja kisub põrandaliistud lahti ja peseb seinad ära ja laotab ajalehed põranda peale laiali. Ja siis lõpuks, siis kui ta on kõik selle ära teinud, kastab ta viimaks ometi pintslit värvipurki ja hakkabki värvima. Ja mina ja issi tohime ainult ukse pealt vaadata, kuidas emme pintsliga vehib ja end lõbustab.

Aga kui mina ka tahan värvida, ütleb emme, et ma ainult määrin end ära ja siin on pealegi hirmus hais ja mingi ma parem näiteks välja mängima.

Kui emme on terve seinaga valmis saanud, vahib ta seda vähemalt pool tundi ja leiab siis, et kõigepealt ostetud värv oleks olnud ikkagi parem. Aga nüüd on hilja kahetseda, sest see esimene on juba teisega kokku segatud. Ja siis pole muud teha, kui osta uut värvi – kuigi vana on ka veel mitu purki – ja alustada tööd otsast peale.

Kõik see ajab emmet ja issit ja mind närvi. Emmet ajab see sellepärast närvi, et tal kulub töö peale hirmsasti aega ja raha. Issit ajab see sellepärast närvi, et lastetoa mööbel vedeleb mööda esikut ja kööki laiali ja issi lööb alailma oma põlve või küünarnuki või varba ära. Ja mind ajab see sellepärast närvi, et mina pean sööma terve nädala makaronivormi või hernesuppi. Ja sellepärast ka, et mul ei lubata värvida.

Täpselt siis, kui minu tuba on tühjaks tehtud ja värvimiseks valmis ja emme on roninud värvirulliga tabureti otsa, karjatab ta järsku ja teeb imelikku nägu. Issi aitab emme alla, sest emmele on tulnud nõianool või ishias või midagi taolist kallale ja ta ei saagi seina värvida.

"Kirevase päralt!" sajatab emme. "See tuli nüüd küll pahal ajal! Ja värvid-pintslid ka kõik pilli-palla laiali!"

Aga issi ütleb, et emmel pole vaja muretseda, küll meie koristame, ja teeb mulle silma. Siis talutab ta emme voodisse puhkama ja annab tal le rohtu.

Meie hakkame kohe tööle. Issi võtab endale värvirulli – sellise karvase toru, mille varrest hoitakse kinni – ja mina saan pintli. Ja koradamööda kastame neid kollase värvi sisse ja värvime seina, issi ülevalt ja mina alt. Ma ei ole vist küll kunagi midagi vahvamat teinud!

Seinad on varsti kollased ja ka lagi on mõnest kohast natuke kollane.

”Ohoh!” ütleb issi. ”Lakke on natuke värvi läinud!”

”Pole midagi,” ütlen mina, ”värvime lae ka kollaseks.”

Issi meelest on see hea mõte ja nii me siis värvime ka lae ära. Tegelikult muidugi issi värvib, sest mina ei ulatu nii kõrgele.

Siis me märkame, et ka aknaraam on kollase värviga koos. Issi arvab, et me peame vist selle ka ära värvima. Kollane värv on otsas ja tegelikult ongi nii parem. Mu tuba on juba niigi liiga kollane.

Issi kolistab värvipotikapi kallal ja leiab sinist ja rohelist ja oranži värvi. Issi hakkab aknaraami siniseks värvima ja mina vaatan, kui hästi roheline värv kollase seina peale sobib.

”Mida sa nüüd ometi teed?” küsib issi. ”Just värvisime seinad kollaseks!”

Aga kui ta on natuke aega rohelist rullijälgi kollasel seinal vaadanud, ütleb ta, et tegelikult näeb see päris kunstipärane välja.

Siis me värvime kõik seinad rohelisteks, nii et vahelt paistab päris palju kollast värvi. Ukse ja põrandaliistud värvime me oranžiks.

Siis ärkab emme üles ja tuleb vaatama, mida me seal õige teeme.

Emme kiljatab ja teeb jälle nägusid ja mina juba arvan, et talle on teist korda ishias või nõianool sisse löönud. Aga see ei ole kumbki. Ta on lihtsalt nii hirmus vapustatud.

Emme istub natukeseks ajaks taburetile ja vaatab vaikselt ringi.

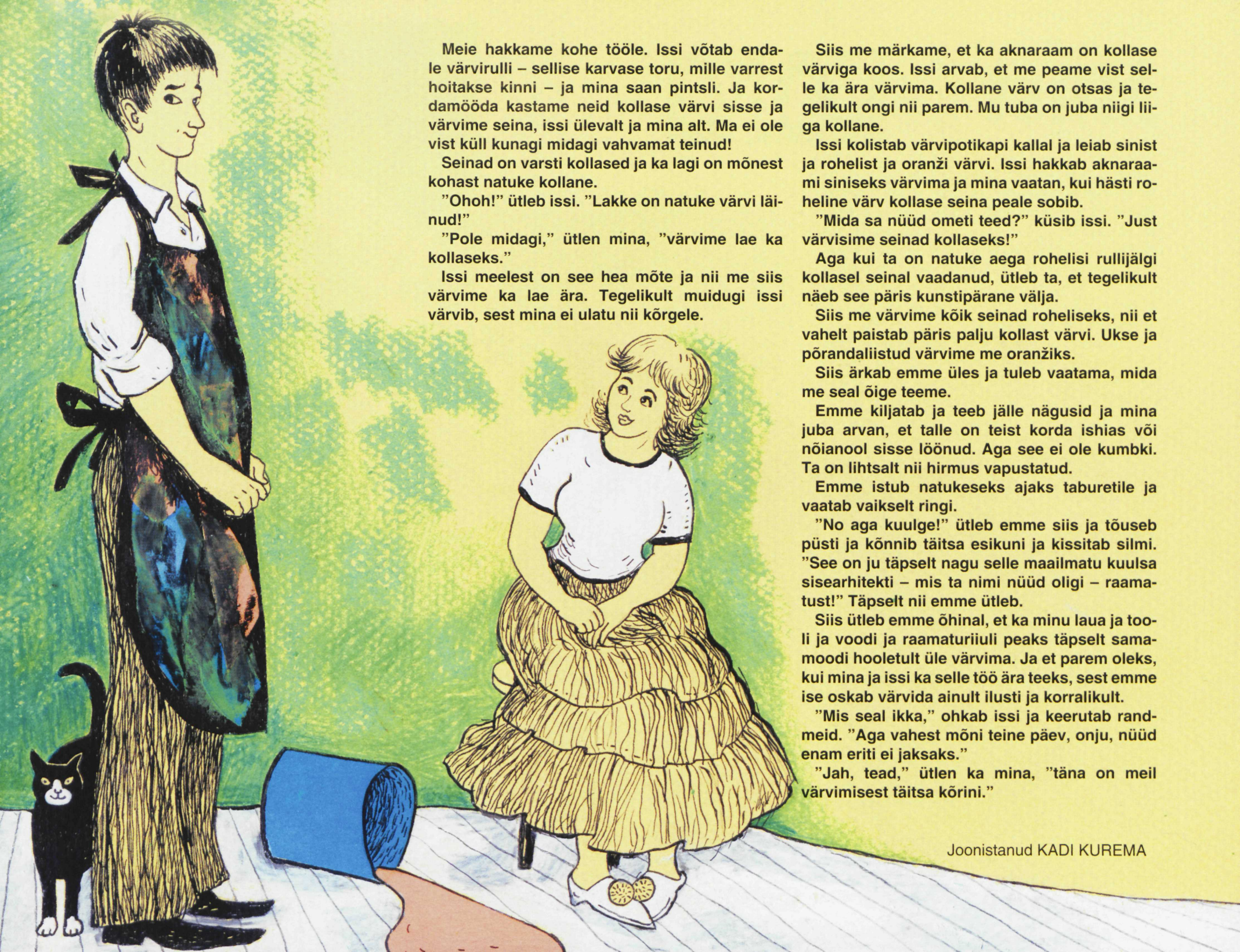
”No aga kuulge!” ütleb emme siis ja tõuseb püsti ja kõnnib täitsa esikuni ja kissitab silmi. ”See on ju täpselt nagu selle maailmatu kuulsa sisearhitekti – mis ta nimi nüüd oligi – raamatust!” Täpselt nii emme ütleb.

Siis ütleb emme õhinal, et ka minu laua ja tooli ja voodi ja raamaturiuli peaks täpselt samamoodi hooletult üle värvima. Ja et parem oleks, kui mina ja issi ka selle töö ära teeks, sest emme ise oskab värvida ainult ilusti ja korralikult.

”Mis seal ikka,” ohkab issi ja keerutab randmeid. ”Aga vahest mõni teine päev, onju, nüüd enam eriti ei jaksaks.”

”Jah, tead,” ütlen ka mina, ”täna on meil värvimisest täitsa kõrini.”

Joonistanud KADI KUREMA

REET BOBÖLSKI

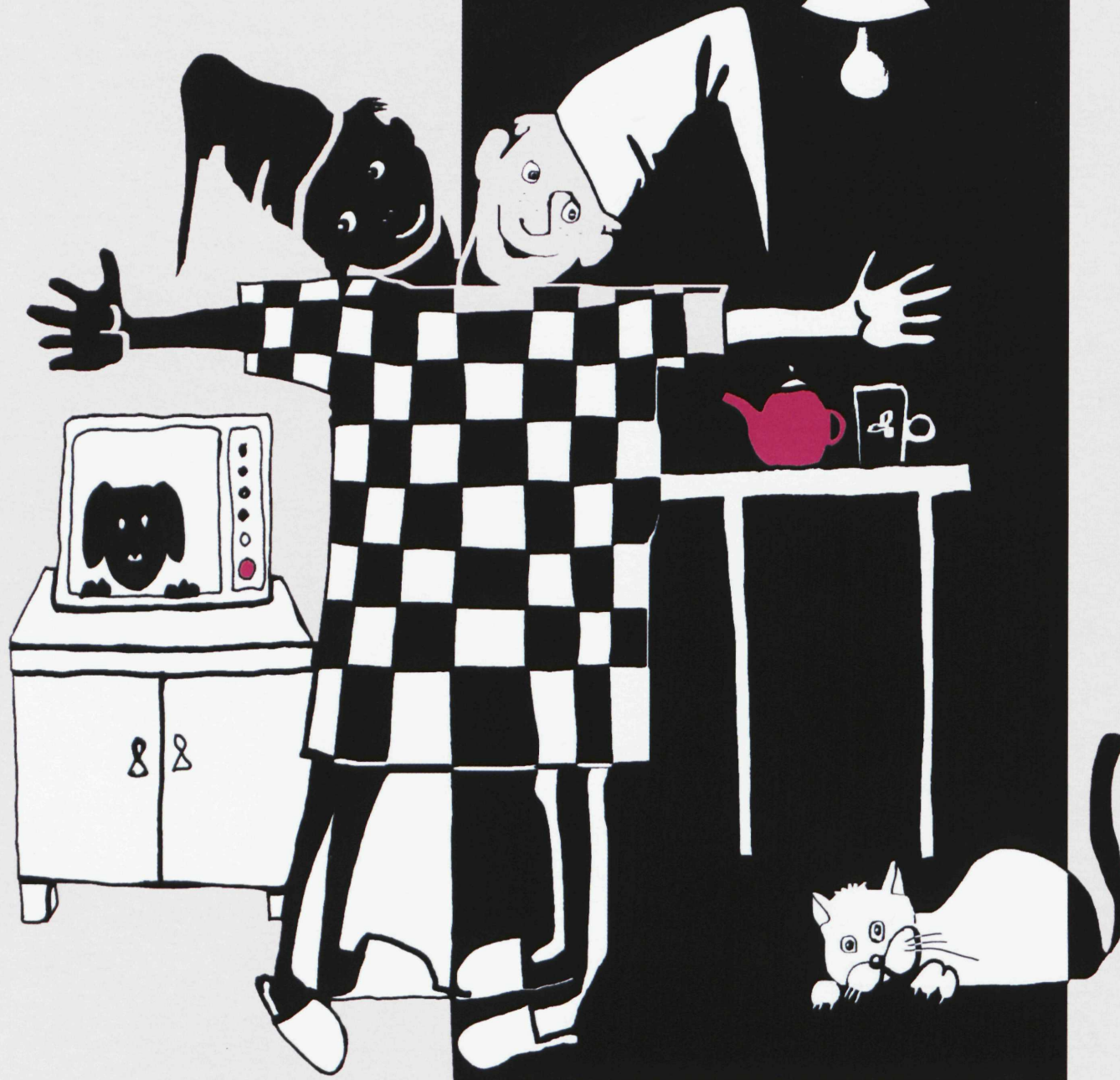
Must ja Valge

Ei teagi täpselt, kui palju või vähe aega tagasi see oli, aga elasid kord mitme maa ja mere taga, kuskil seal Valgevene kandis Must ja Valge. Elasid koos päevast päeva, olid hommikust õhtuni ninapidi koos. Küpsetasid koos mustikakooki ja korjasid põllult valgeid karikakraid. Suvel pistisid otse põõsast pöske musti ja valgeid sõstraid, sekka mõnikord punaseidki.

Mure oli vaid selles, et enamasti ei saanud Must ja Valge omavahel kuigi hästi läbi ja kiskusid pidevalt nagu kass ja koer. Nii nad muudkui riidlesid ja leppisid, karjusid ja vaikisid, läksid koguni lahku, kuid kolisid siis kiiresti uuesti kokku, ja nii mustmiljon korda.

Tüli tõusis enamasti tühjast. Kord veidi enne jõule leidis Must, et Valge ajab sõpradega kahtlast musta äri. Ta nimetas Valget vihahoos isegi perekonna mustaks lambaks. Seepeale Valge vihastas, tegi endale rahustuseks tassi musta kohvi ning ütles, et Must näeb kõiki asju vaid mustades värvides ja räägib ka valged asjad mustaks. Lõpuks olid nad nii vihased üksteise peale, et ei lausunud pikka aega ei musta ega valget.

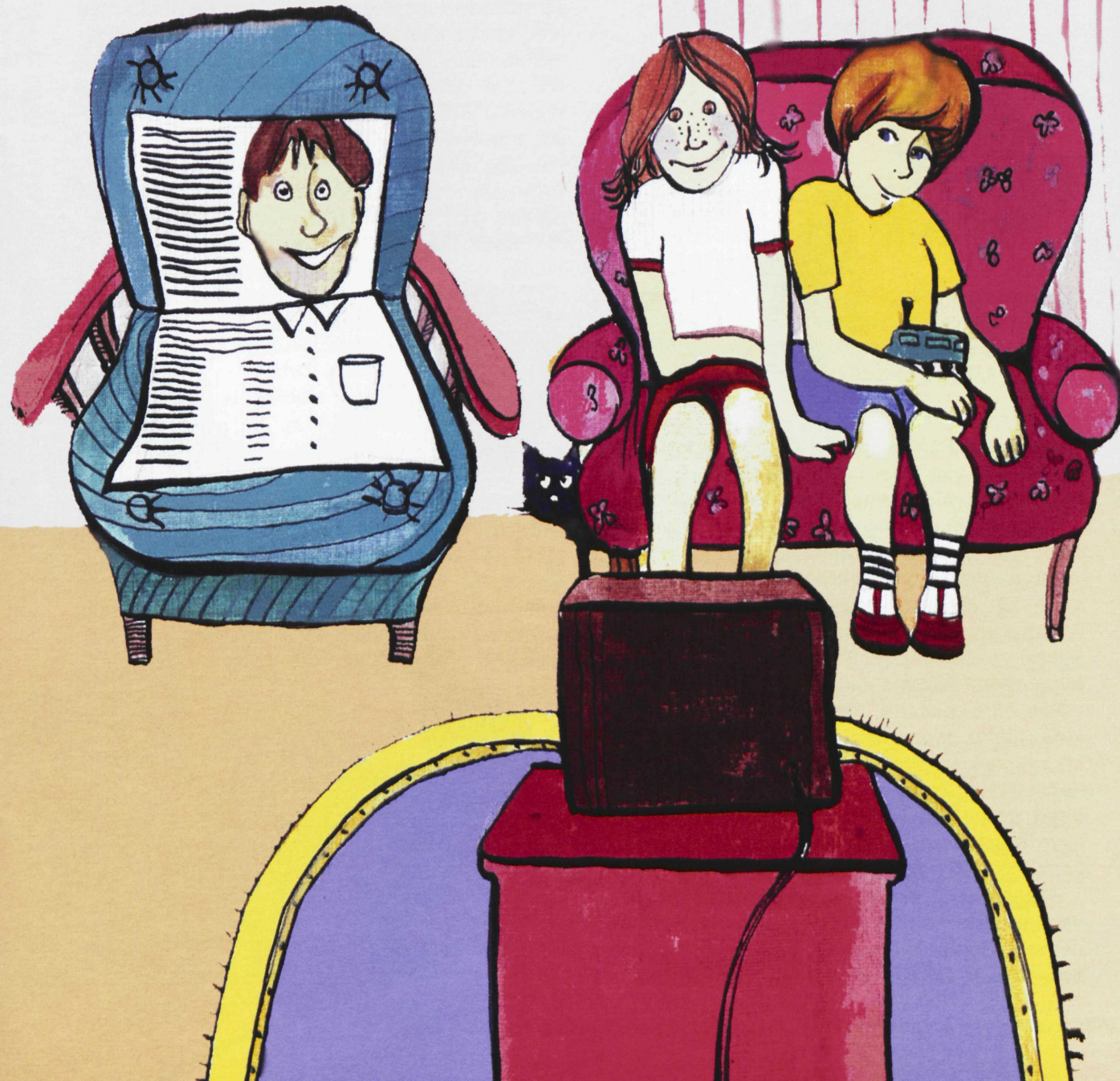
Kui vaikus tüütuks muutus, leidsid Must ja Valge, et kõiki asju ei saagi mustvalgelt võtta, ning otsustasid riidlemise lõpetada ja ära leppida. Nii hakkasidki nad edasi elama rahulikult, ei sattunud enam musta masendusse ega midagi. Hommikuti mängisid kaartidega "Musta notsut", õhtuti vaatasid koos multifilmi mustast ja valgest koerast. Koos kurtsid nad lumepuuduse üle, vaatasid musta maad ja igatsesid valgeid jõule. Ma arvan, et kui nad veel surnud ei ole, elavad nad ikka rõõmsalt edasi. Ning kui nad just rõõmsalt ei ela, siis riieldes ikka.

PEETER SAUTER

Issi ajalehes

Issi tuli töölt, hakkas köögis ajalehte lugema ja ei kuulanud lapsi. Ütles ainult vahel: “Mh?”

Pipa jooksis kempu ja hüüdis: “Varsti kaod sa sinna ajalehte päris ära.”

“Mh?”

Pipp tuli kempust, issit köögis polnud. Ainult ajaleht oli laual ja poolik õlu. Selge, iss oli ajalehte ära kadunud.

Igal õhtul tegid lapsed lehe lahti, seal oli isa pilt ja nad said rääkida: “Kuidas sul nüüd läheb, iss? Kas loed ikka õhtuti ajalehte?”

“Vahel loen.”

Lapsed vaatasid telekat, ajaleht oli tugitoolis ja iss vaatas ajalehest koos lastega telekat.

Õöseks pani ema issi pildiga ajalehe enda kõrvale padjale.

Pühapäeval ütles Rulla: “Läheme ka issi juurde ajalehte.”

Nad võtsid ajalehed ette ja lugesid mitu tundi – isegi Sissi – kuigi ta päriselt lugeda veel ei osanud ja ainult teeskles.

Esmapäeva hommikuks olidki nad kõik lehes.

Iss rõõmustas, pani Pipa oma arvuti taha mängima, kallas Siskale mängimiseks prügi-kastist prahti pörandle ja ajas Rulli ja Ekket mööda toimetust taga.

Peatoimetaja arvas, et isa võiks nüüd koos lastega koju tagasi minna. Läksidki.

Joonistanud DIANA YANSON

Ilon Wikland (keskel) lapsena

Juunis avatakse Haapsalus kooli tn 5 Iloni Imedemaa. Sa ei tea, kes on Ilon?

Iloni perekonnanimi on Wikland. Nüüd tuli Sulle kindlasti meelde, et Wikland on see kunstnik, kes joonistas peaaegu kõigile Astrid Lindgreni raamatutele pildid. Ta pole joonistanud Pipit, ta pole joonistanud Vahtramäe Emilit ega Rasmuseid. Aga Karlssoni, Bullerby lapsed, Madlikese, Tjorveni ja paljud teised tegelased joonistas ta küll.

Heakene küll, ütled Sa nüüd. Miks peaks selle Rootsi kunstniku nimeline Imedemaa ühtäkki Haapsallu tulema? Miks kinkis ta oma 797 pilti ja kujukest just Läänemaa muuseumile? Põhjus on lihtne. Too Rootsi kunstnik on tegelikult eestlane ja Haapsalu on tema lapsepõlvlinn.

ILONI IMEDEMAA

Maire-Ilon Pääbo sündis Tartus. Tema sünnipäev on 5. veebruaril, sünniaasta on 1930. Isa Max Pääbo oli insener, ema Vida Pääbo-Juse aga kunstnik. Vanemad elasid Tallinnas. Nad olid väga tõised ja toimekad. Nii kasvas väike Ilon kolm esimest eluaastat Tartus vanaema hoole all. Siis töid vanemad ta endi juurde. Tallinnas läks tüdruk esimesse klassi. Kõik oma suved veetis Ilon kas Haapsalus või Narva Jõesuus emma-kumma vanaema juures.

Ilon oli üheksane, kui tema vanemad otsustasid lahku minna. Isal oli uus pere. Emal tekkis võimalus sõita Itaaliasse kunsti õppima. Ilon jäi üle. Tema asjad pakiti kollasesse vineerkohvrisse. Tüdruk võttis kohvri ja oma koera Sammeli ning ta pandi Haapsalu poole sõitva rongi peale.

Haapsalus ootasid ees vanaema Julie ja vanaisa Aleksander. Nad olid tema isa vanemad. Nende maja asus otse õigeusu kiriku kõrval. Meri loksus siinsamas. Eemalt paistsid

salapärased lossivaremed. Suviti mattusid aiad ning kitsad käänulised tänavad sireliõitesse ja -lõhna. Päevad läbi võis ringi joosta ja mängida, sõprade poole sisse astuda ja nendega koos võileibu süüa. Elu oli vaba, põnev, natuke metsik, aga väikesele linnale omaselt turvaline.

Haapsalus jätkus Iloni koolitee. Tema vanaema oli õpetaja. Tollepärast pidi Ilon õppima iseäranis hästi. Aga see ei olnud sugugi raske. Ilonil kulus palju vaba aega lugemisele ja joonistamisele.

Pildid on joonistanud Ilon Wikland ja need on pärit ta enda ja Astrid Lindgreni kirjutatud raamatutest.

Koguni nii palju, et vanaema teda mõnikord laisaks tüdrukuks pidas. Ometi ostis ta lapselapsele piisavalt värvipliiatseid ja paberit. Sina nüüd juba tead, mis sellisest "laiskusest" alguse sai.

Iloni lapsepõlve rikkus ära sõda. Sõdurid lasid maha Iloni koera Sammeli. Seda leina mäletab kunstnik tänaseni. Üks võõrvõim läks, teine tuli. Iloni vanavanemad kartsid, et nõukogude võimu ajal saadetakse nad Siberisse. Paljud põgenesid Rootsi. Ka Iloni isa oli oma perega ära sõitnud. Oma tütart ta kaasa ei kutsunud. Vanaema Julie sai poja peale pahaseks ja saatis tüdruku talle järele. Iloni tädi Vally elas juba enne sõda Stockholmis.

Nii pakiti jälle kollane vineerkohver. 14-aastane Ilon astus Rohuküla sadamas kaljase "Meritäht" pardale. Merereisist ei mäleta Ilon suuremat midagi. See oli tormine ja hirmus. Rootsis jäi tüdruk kohe kollatõppe ja sattu haiglasse. Ta oli väga üksik, väga õnnetu. Siis lõpuks leidis tädi Vally Iloni üles. Vally oli kunstnik. Nüüd joonistasid nad juba kahekesi. Tüdruk õppis kiiresti rootsi keele selgeks.

Kui kunstnik otsustas oma tööd Läänemaa muuseumile kinkida, siis arvasid kingisaajad, et neist lihtsalt näitus teha oleks igav. Sündis Iloni lmedemaa idee. Sellel aastal saab Kooli tänava majas küll ainult pilte vaadata. Järgmistel aastatel valmib pönningukorras Karlssoni toa ja Bullerby köögi. Õue ehitatakse Kibuvitsaoru Mattiase maja koos salatoa ja salakäigu. Õue keskele tuleb muinasjutukaev.

Vanast aidast valmib tollakuur, kus on võimalik meisterdada. 2007. a suvel võib Iloni lmedemaal veeta vabalt terve päeva, ilma et igav hakkaks. Aga pilte vaatama võid tulla juba sel suvel.

Iloni isa maksis tema kunstiõpingute eest. Ilon abiellus rootsi mereväeohvitseriga. Neil sündis neli tütart. Oma tütardele ei õpetanud Ilon eesti keelt. Ta arvas, et ei pääse kindlasti enam kunagi kodumaale.

Täiesti juhuslikult läks noor ja algaja kunstnik Ilon just selle kirjastuse ukse taha, kus töötas toimetajana Astrid Lindgren. Lindgren vaatas kaasa toodud pilte. Siis kraamis sahtlist välja oma uue raamatu käsikirja. Et proovigu kunstnik seda joonistada. Raamat oli "Mio, mu Mio" ja ilmus 1954. aastal. Sealt algas palju aastaid kestnud koostöö ja sõprus. Juhtus nii, et enese teadmata joonistas Ilon Astrid Lindgreni raamatusse ikka ja jälle oma lapsepõlvelinna. Vaata kasvõi näiteks Ronja lossi ja võrdle seda Haapsalu lossitorniga.

Maailm muutub. Võimatuna näiv saab tõeks. Ilon Wikland külastas oma kodumaad esimest korda 1987. aastal. Siis oli Eestis ikka veel nõukogude võim. Kunstnikule jäid sõidust väga halvad ja kurvad muljed. Teist korda käis ta Eestis 1989. aastal koos sõbranna Astrid Lindgreniga. See oli märksa toredam reis. Kohtuti lastega, avati Wiklandi pildinäitus. Nüüd käib Ilon Wikland päris sageli Eestis.

KRISTA KUMBERG, lastekirjanduse uurija

Tähekesse naljavõistluse võidunaljad selgunud!

Aprillikuu Tähekeses kuulutati välja suur Tähekesse naljavõistlus, kuhu saabus palju toredaid anekdoote ja muidu muhedaid ütlemisi.

Naljavõistluse žürii koosseisus Andrus Kivirähk, Hiljar Mets, Kerttu Metsar, Maris Orasson ja Piret Raud valis välja neli võrdset võiduanekdooti, millest koguni kaks on Laura Mahlapuu saadetud. Ülejäänud võidunaljade saatjad on Kätriin Kuiv ja Madli Ainsalu. Võitjad saavad auhindadeks DVD-d Eesti Joonisfilmi animafilmidega. Ergutusauhinna, milleks on Oskar Lutsu raamat „Kevade“, saavad Rait Bessonov, Kristiina Kalju ja Marleen Keskküla.

Veel valiti mudilaste vahvate ütlemiste seast välja Lapsesuu eriauhinna võitja – Kaur Laasi Sauelt. Tema saab endale Priit Pärna raamatu „Tagurpidi“.

Lisaks võiduanekdootidele avaldame mõned vahvad naljad, mida seekord auhindadega ei pärjatud, ent mis on sellest hoolimata lahedad lugeda.

Aitäh kõigile osalejatele! Võitjatega võetakse ühendust juunikuu jooksul.

TÄHEKE

Mees istub lasteaias ukse taga. Tema juurde tuleb kasvataja. Kasvataja: "Kas te ootate last?" Mees: "Ei, ma olen selline pak-suke!"

Laura Mahlapuu (9 a), Tartu

Hunt ja jänes magavad kahekord-ses voodis, hunt ülal ja jänes all. Äkki kukub midagi põrandale.

Jänes küsib: "Mis juhtus?"
"Kampsuni viskasin alla."
"Sellise mürtsuga?"
"Einoh, ma ei jõudnud seda veel seljast ära võtta!"

Laura Mahlapuu (9 a), Tartu

Juku leiab maast kahekroonise ja karjub üle tänava: "Ema, ema, vaata pank lekitab!"

Lisanne Meristo (9 a), Tartu

Karu kõnnib talvel ringi. Jahimees küsib. "Karu, miks sa ei maga?"
"Ma jõin sügisel kohvi."

Kätriin Kuiv (7 a), Laeva

Siil läks metsa. Kukkus auku ja hakkus ähvardama:
„Kui ma siit 10 minuti jooksul välja ei saa, siis lähen koju ning toon redeli!“

Madli Ainsalu (10 a), Tallinn

Buldog jookseb mööda tänavat. Äkki märkab ta neljakorru-seli-se maja kolmandal korrusel imeilu-sat puudlit.

Buldog ütleb: "Kena puudel, kas ja-lutaksime ehk koos?"

"Ma ei saa, peremees lukustas mind korterisse."

"Aga hüppa siis rõdult alla!"

"Jah, et mul oleks samasugune nägu peas, nagu sul on!"

Marleen Keskküla (7 a), Tallinn

Ema küsib: "Juku, mida sa teed?" Juku vastab: "Ma mängin palli." Ema küsib: "Aga miks sul siis aken lahti on?"

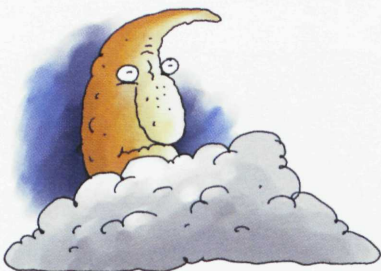
Juku vastab: "Sest kui mul oleks aken kinni, ei saaks ma Mikule palli visata."

Rait Bessonov (10 a), Rakvere

Juku hilineb tundi. "Mis juhtus?"
küsis õpetaja Juku käest.
"Mulle tungisid püstoliga pätid
kallale."
"Jumal küll, mis nad tegid?"
"Võtsid kodused ülesanded ära!"

Kristiina Kalju (8 a), Nõo

Väike Uku vaatab aknast välja ja
ütleb:
"Päikest ja kuud pole taevas!"
Ema: "Ei ole jah, nad on pilve taga
peidus, vihma sajab."
Uku: "On jah pilve taga peidus. Mui-
du saaksid nad ju märjaks!"

Kaur Laasi (8 a), Saue

Ahvid on nagu inimesed, ainult neil
on sabad taga nagu madudel.

Simon Rennit (4 a), Türi

MERCA

Vampiirike

Mu elamisse sigines üks tilluke vampiir:
käis mööda tuba, mõrises, ei olnud vait kui hiir.
Ta hammustas mind jala pealt ja nõudis verd ning vaklu!
Ma viimsel hetkel vaevalt veel sain kööki ta eest paku.
Seal panin poti tulele. Kui vesi mulises,
pakk makarone sinna lasin, nii et kolises.
Said pehmeks tooted. Taldrikule tõstsin suure portsu,
ketsupit pigistasin nii, et pudelgi läks kortsu.
Vampiir sõi tühjaks taldriku ja muutus jälle paiks:
mu oma armsaks, pisikeseks blondiks Anne-Maiks!

MERCA

Kilu kolis

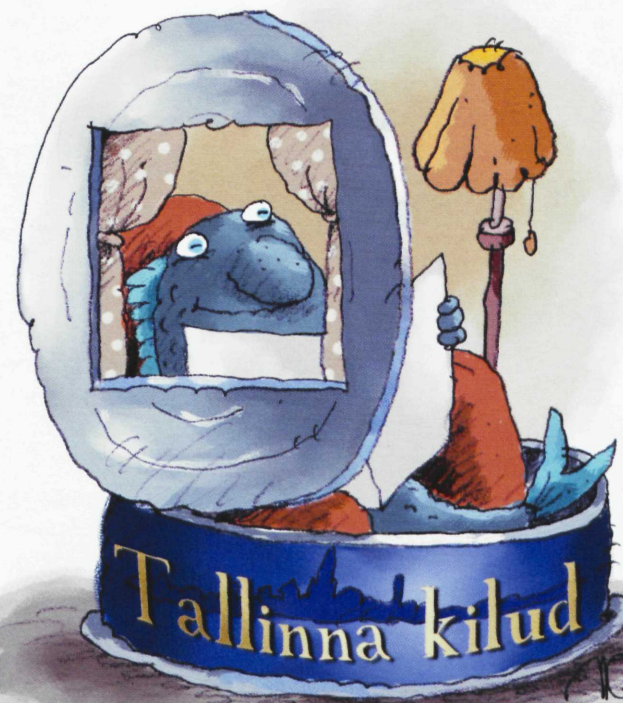
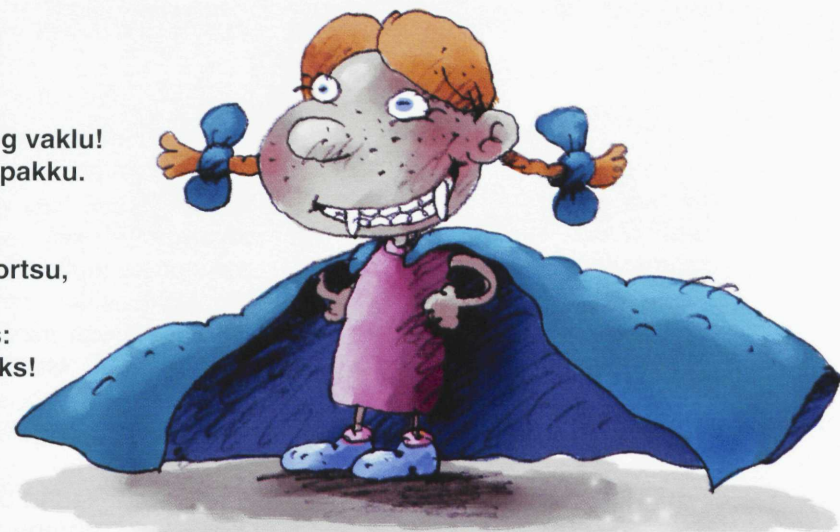
Kilul oli meres kõik aeg
hiigla palju tööd –
vahi kõik aeg, silmad krillis,
kust saad, mida sööd!

Silka ringi, uimed rakkus,
iga pala pärast!
Kõrvad juba jooksid virtsa
kiluparve kärast...

"Aitab, lähen puhkusele!"
targalt mõtles kilu,
pistis pea ja esiuimed
läbi noodapilu.

Rõõmustas, kui nägi
eksklusiivset vaadet:
merd pealtpoolt ja laeva...
Eemalt paistsid saared!!

"Ma ei taha enam koju.
Kalatööstus, appi!"
hüüdis kilu ja sai kodu
plekist kilukarpi.

Joonistanud HILLAR METS

Kõige parem koolipäev

Minu kõige parem koolipäev oli tuhipidu. Seal pritsisid suured, 9. klassi lapsed teisi. Kes veepüstoliga, kes pudeliga ja kes veeämbriga. See päev oli ka mulle tähtis, sellel päeval oli algklassidel omaloomingupäev. Me pidime õue minema ja loodusest jutte tegama. Mina kartsin märjaks saada, aga ei saanud märjaks. Ja see lõppes nii, nagu iga koolipäev lõpeb.

**Triinu Ülemaante, 3. kl,
Vana-Vigala põhikool**

Metshaldjad

Metshaldjad on väga kummalised olendid. Nad liiguvad öösiti ringi ja kontrollivad, kas mets on korras. Kuid ega kõike nad ka ei märka. Sellepärast on metsas natuke prahti maas.

Aga tegelikult on metshaldjatel hoopis selline komme, et kui kätte saabub jaanilaupäev, tuleb terve küla ühe lõkke juurde ning nad pidutsevad seal täpselt kolm ööd. Neil kõigil on seljas rohututtidest seelikud ja rohukõrtest pluusid ja rohelised keebid. Kõigil, välja arvatud poistel ja meestel. Nii nad seal siis elavad – pisikeses puumajades.

Helena-Liis Lill (7 a), Tallinn

Paha pisik

Väike Meeri ei saa õue, mossis nägu peas. Tal on paha pisik põues, mis ei lähe heaks.

Külla tuleb naabri Tom, naerul nägu peas. Tommil taskus magus komm, teeb Meeri tuju heaks.

Kristiine Miilen (9 a), Viljandi

Hirmus karu

Kui metsas liigub karu suur, kits põgeneb kui marutuul. Kui äkki metsas kuulduv pauk, saab karu kintsu kuuliauk.

Nüüd sumab karu laias vees, sest metsas on üks jahimees. Miks karu äkki kartma löi? Ise ta ju teisi sõi!

Nüüd karu koopas naerist närib Ja enda käest siis aru pärib: „Kas ongi mõtet süüa liha, kui teistes tekitab see viha?“

**Loreida Purga,
4. kl, Rapla Vesiroosi
gümnaasium**

Munaröövel

Ühel vaikselt õhtul hiilis munaröövel külmkapi juurde. Ta leidis sealt palju mune. Samal hetkel tuli lossivalvur vett jooma. Kui valvur nägi munaröövlit, hakkas ta karjuma nõnda, nagu ta polnud iialgi karjunud.

See karjumine äratas lossiprintsessi. Lossiprintsess tuli trepist alla, aga siis ajasid juba munaröövel ja lossivalvur üksteist taga. Lõpuks sai lossivalvur munaröövli kätte. Munaröövel ehmus nõnda, et ta pole enam kunagi ühtegi muna söönud.

Rauno Tisler

1. kl, Kuressaare vanalinna kool

*Paul Kalda (6 a),
Rõõmutarekese lasteaed*

Marie Elisabeth Jürimäe, 1. kl, Viimsi keskkool

Suve tulek

Lilled ärkavad juba,
neil on öitsemisluba.
Linnud röömsalt laulavad,
lilleilu vaatavad.
Aiast kostub kumin,
see on mesilaste sumin.
Lapsed õues kilkavad,
palli-kulli mängivad.

Jürgen Lea
1. kl, Elva gümnaasium

Norman Garden (6 a),
Röömutarekese lasteaed

RAAMAT

Urbo, Turbo ja
Ihvahvaa
Hannele Huovi
Varrak, 2006

Kui ma sain teada, et
on ilmunud Urbo ja Turbo
seikluste teine osa, tahtsin
seda kohe lugeda. Need
kaks mängukaru olid pont-

sakad sellepärast, et naer teeb paksuks. Selles
raamatus said kaisukarud uue sõbra ja nalja oli
jälle nabani. Tema nimi oli Ihvahvaa ja ta oli ho-
bune – kõige parem sõber. Ihvahvaa oli küll rii-
dest ja väga vähese jutuga, aga sellegipoolest
vahva.

Kõige toredam lugu oli aarde otsimisest.
Lõpuks selgus, et aardekastis ei olnud mitte
kalliskivid ja kuldrahad, vaid Ihvahvaa – kõige
suurem varandus. Mulle meeldis ka väga tuule-
rõugete lugu, sest ma olin ise just hiljuti täpili-
ne olnud. Pärast paljusid hoogsaid seiklusi tuli
natuke teistsugune lõpp, kui ma olin oodanud.
Häid asju jätkub vahetevahel lühikeseks ajaks
ja sellepärast peab neid rohkem hindama ja
seda rõõmu teistega jagama.

Linda Nõmmik (6 a), Tallinn

Teistmoodi Sirel
Kerttu Soans
Väike Vanker, 2005

Kerttu Soansi raamat
„Teistmoodi Sirel” on kolmas
raamat Olivia perekonnast.
Selles raamatus sündis Oliviale
väike õde Sirel. Oliviat enam
nii palju sülle ei võetud ja ta oli
rohkem isaga. Vahel oli Olivia Sireli peale kade.
Tegelikult oli ema mures selle pärast, et Olivia ei
tunneks end tõrjutuna. Oli huvitav lugeda, kuidas
ema ja isa omavahel asju arutasid. Raamatu
jooksul kasvasid Olivia ja Sirel suuremaks ning
hakkasid koos lasteaias käima. Ühel päeval küsis
Sirel emalt, et kas lasteaias peab sööma ka.
Ema vastas, et kui sa ei taha, siis ei pea. Kuigi
tegelikult pidi. Ja Sirel muidugi ei tahtnud. Õhtul
ütles kasvataja isale, et Sirel ei söönud midagi ja
jube on, kui laps on terve päeva söömata.

Raamatut lugedes tundsin end vahel Oliviana,
sest olen ka oma vennale vanem õde. Mulle
meeldis see raamat, sest see oli väga armas.
Pildid olid ka toredad, need tegi kunstnik Urmas
Viik.

Riste Kaaret (9 a), Lagedi

Joonistanud TEET VAUS, Tallinna kunstgümnaasium

HARRI JÕGISALU

Jaanipäev

Jaanipäev on aasta kõige pikema päeva ja lühema öö ajal – eha punab veel öhtutavas, kui juba hommik koidab. Põhjamine loodus on neil päevil kaunis: kõikjal on rohelus, niidul õitseb piibeleht ja ööviul, loomadel ja lindudel on pojad ning öhtuhämaruses siravad teeradade ääres võsastikes jaaniusside tulukesed.

Jaanipäevaks sõidavad paljud pered maa-le vanavanematele või sugulastele külla ja jaanitulele. See on muistsest ajast maarahva suur püha, hingetõmbeks enne heinaaega ja viljalõikust.

Vanasti ehti jaanilaupäeval tared tuppa toodud kaskedega, pühiti õued ja köeti sauna, laual oli pühadetoit. Pidupäevaselt riides, läksid vanad ja noored, tütarlastel lillepärijad peas, õhtul jaanitulele.

Jaanituli süüdati küla kiigeplatsil. Enamasti upitati pütt põlevate tõrvastega kõrge ridva otsa, et tuli kaugele paistaks. Kiigel lasti kõrgele käia, pillimehed kutsusid pidulised tantsule, laulu saatel tehti ringmängu. Pidulaupäeval kestis hommikuni ja peol olid vanemate seltsis osalised ka lapsed ning unaega ei tuletaud neilegi meelde.

Meie esivanemad on uskunud jaaniöö ime-

desse. Noored käisid hämaras metsas õitsvat sõnajalga otsimas, mis arvati leidjale suurt õnne toovat. Usuti ka, et metsa peidetud rahapada kohal süttivad jaaniöö tuled.

Niidult või karjamaalt korjati jaaniõnneheina ja pandi söngi kohale seinaprakku, et näha, kas lille lillakad õienutid hommikuks lahti löövad ja õnne ennustavad. Jaanipäeva ilma järgi mõistatati viljasaaki ja karjaõnne.

Nii on jaaniöö pidutsetud, metsas käidud ja tuld põletatud muistsest ajast meie päevini. Keegi ei ole küll sõnajala õit leidnud ega põlevat rahapada näinud, aga jaaniöö imede ilusat muinasjuttu meenutatakse põlvest põlve igal suvisel pööripäeval.

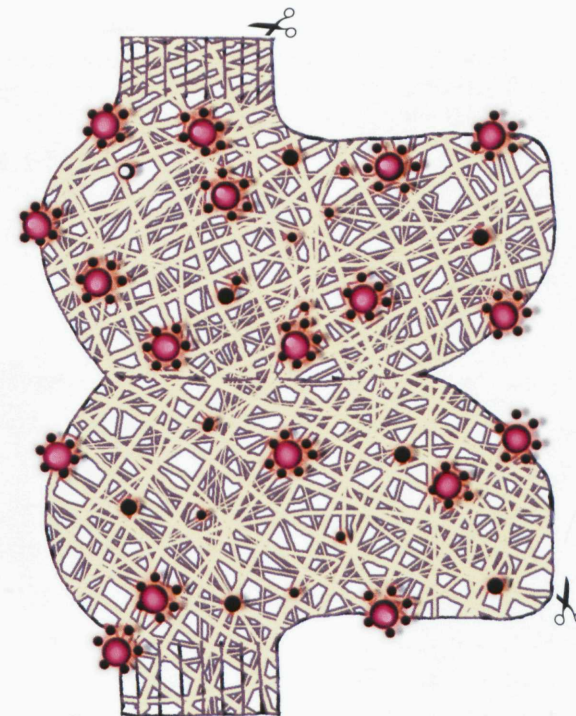
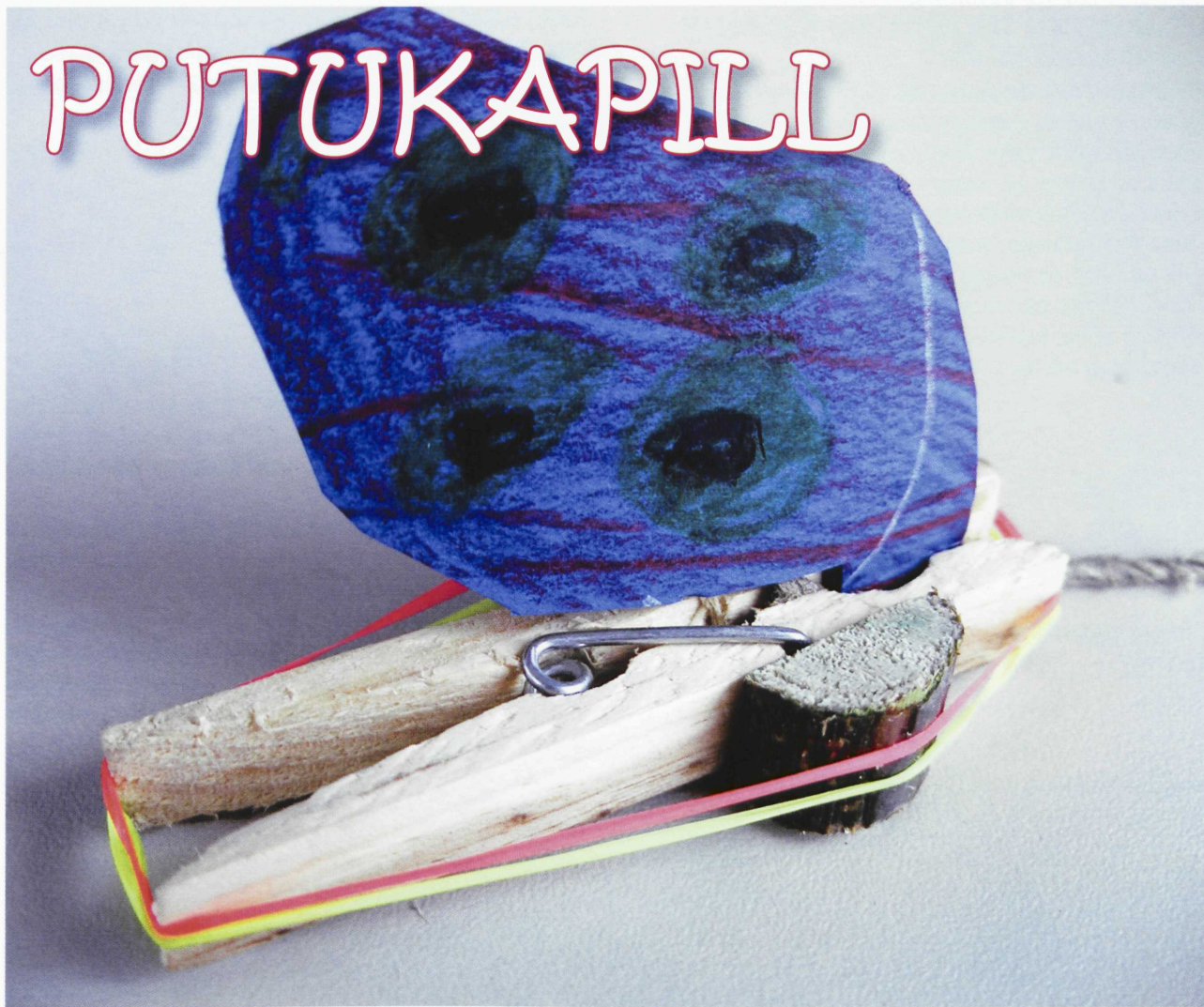
Eesti hilisemas ajaloos sai jaanilaupäev võidupäeva tähenduse. Vabadussõjas, 1919. aasta juunikuus, purustasid Eesti väed Lätimaal Võnnu lahingus Eesti iseseisvust ohustanud Saksa mõisnike landesveeri. 23. juuni kuulutati võidupühaks, mille tähistamiseks heisatakse jaanilaupäeval üle maa riigilipud, mis jäävad vardasse jaaniööks ja jaanipäevaks. Võidupüha paraadil esineb kaitseliit Eesti presidendile ja ulatab talle põleva tõrviku, millest president saadab tule kõigile Eesti maakondadele jaaniöö võidutule süütamiseks.

Joonistanud ELINA SILDRE

PUTUKAPILL

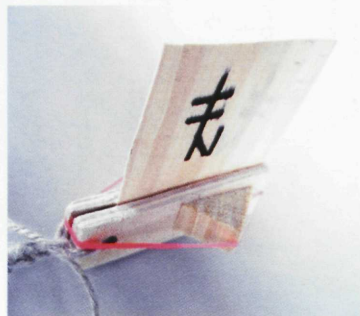
Putukapill on üks igavesti lahe mänguasi. Kui sa pilli nõorist kinni hoides keerutad, teeb see suvist putukahäält.

Putukapilli meisterdamine pole sugugi keeruline. Selle tegemiseks läheb sul vaja pesulõksu, paberit või pappi, liimi, õhupalli (see võib ka katkine olla), jupp nõori, ja piisut kannatust.

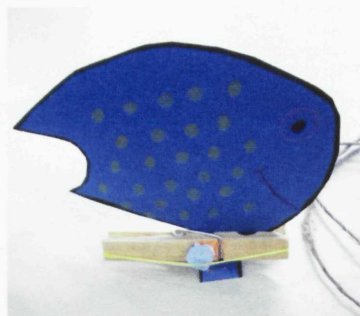
Betti Marie Peterson (9 a)

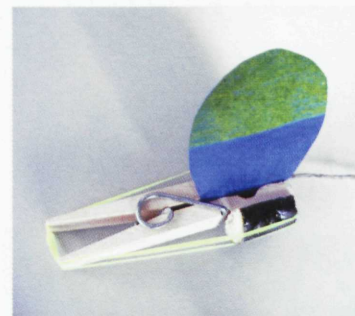
Grete Lajal (11 a)

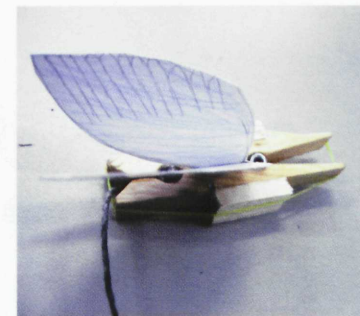
Paul Kadalipp (15 a)

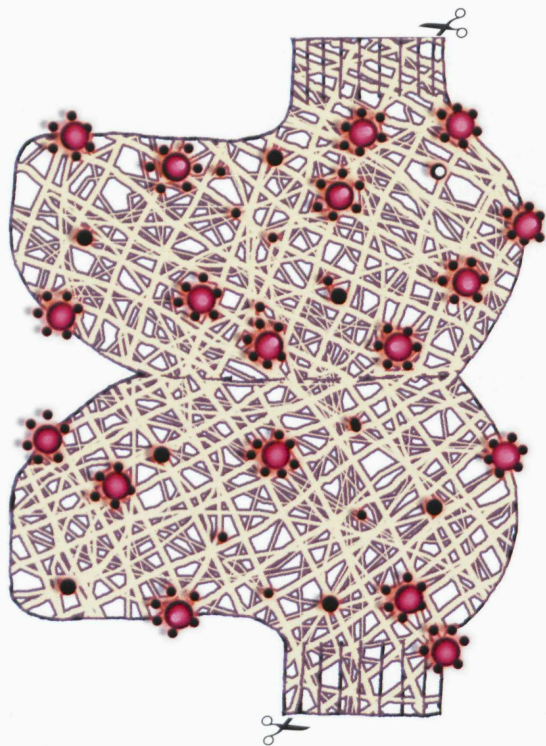
Saara Tall (12 a)

Maria Helena Paron (8 a)

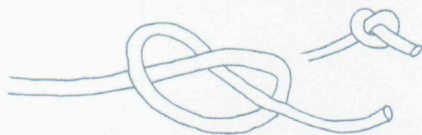
Hanna Maria Hanson (11 a)

Putukapilli tegemise õpetus

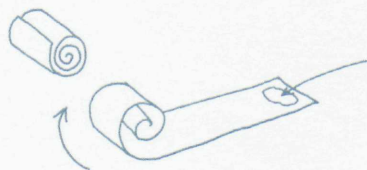
Pilli oluline osa on paberist, papist, võikarbist või õhukesest puust valmistatud puri. Esimese putuka võid teha siit välja lõigatud purjega, mille pead pooleks murdma ja kokku liimima. Hiljem proovi puri ise teha. See võib olla igasuguse kuju ja värvi, just selline nagu sulle endale meeldib. Puri on vajalik selleks, et pesulõks ei hakkaks keerutamise ajal nõõri otsas pöörlema.

Seejärel võta jupike nõõri (ühe käe pikkune) ja tee selle otsa sõlm.

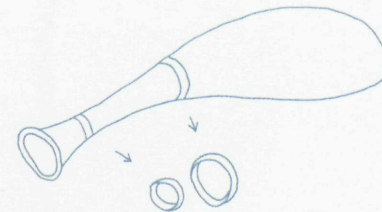

Nüüd liimi puri ja nõõr pesulõksu vahele (vt joonist 1).

Siis keera paberist kaks rulli ja liimi mõlema rulli otsad kinni.

Liimi rullid kahele poole pesulõksu (vt joonist 2). Nüüd lõika kääridega õhupallist kummirõngas.

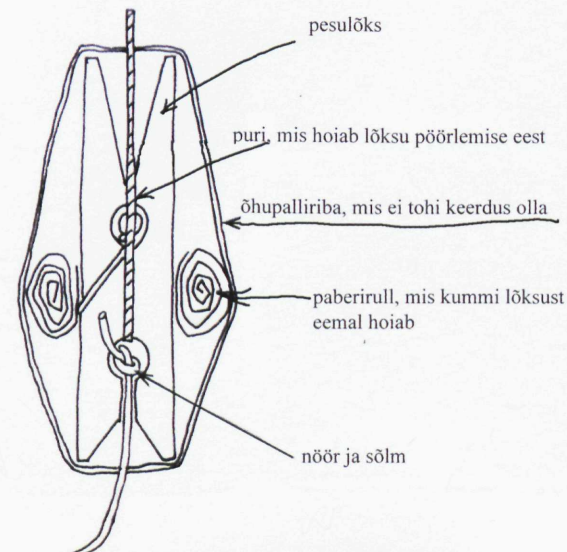
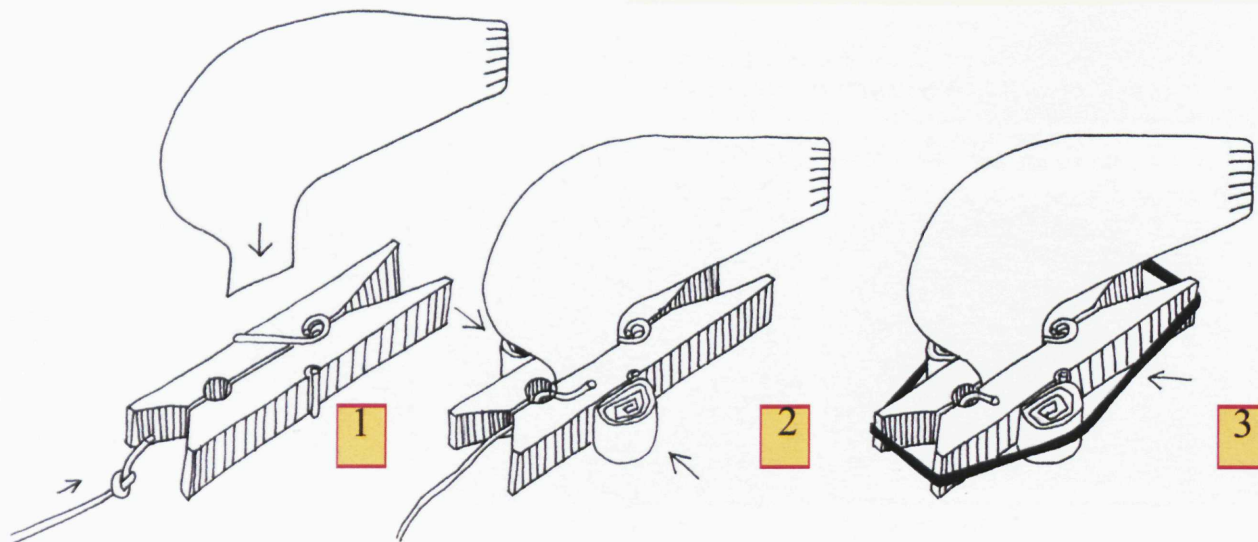

See on putukapilli keeleks. Pane see ümber pesulõksu ja rullide. Vaata, et kumm ei läheks rulli! Kui tahad, võid teha ka mitme keelega pilli (vt joonist 3).

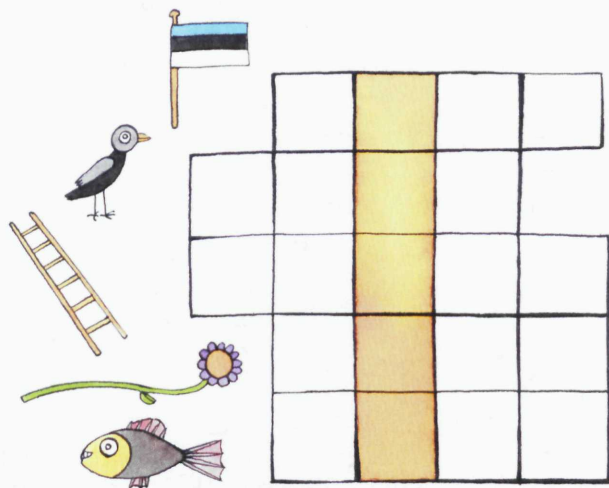
Pill ongi valmis. Keeruta seda pea kohal ja kuulata, mis häält ta teeb. Parem on, kui teed seda õues, muidu võid kogemata ema lillevaasi ära lõhkuda.

Kui pill kohe ei mängi, siis veendu, et õhupallirõngas keerdusid ei oleks. Kui on, siis säti rõngas sirgeks. Samuti jälgi, et pesulõks ei pöörleks keerutamise ajal nõõri otsas ringi. Kui pöörleb, siis tee suurem või tugevam puri.

Meisterdamist õpetas MARI VIIK

Lahendades ristsõna, saad teada, millisel maal peetakse lehma pühadeks loomadeks.

Millist rada mööda jõuab lehm sõbra sünnipäevale?

Pane lehmadele õiged nimed!

LEHIK
MAASIK
LILLIK
KIRJAK
TÄHIK

Mida ütleb lehmapiireil?

OJO AIMIP!
EŠE NO
ŠULAKIK!

Joonistanud PIRET RAUD

SA Kultuurileht
lasteajakiri

TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960.
Ilmub kord kuus.

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6
10119 Tallinn
taheke@taheke.ee

Peatoimetaja
PIRET RAUD

Kunstiline toimetaja
PRIIT REA

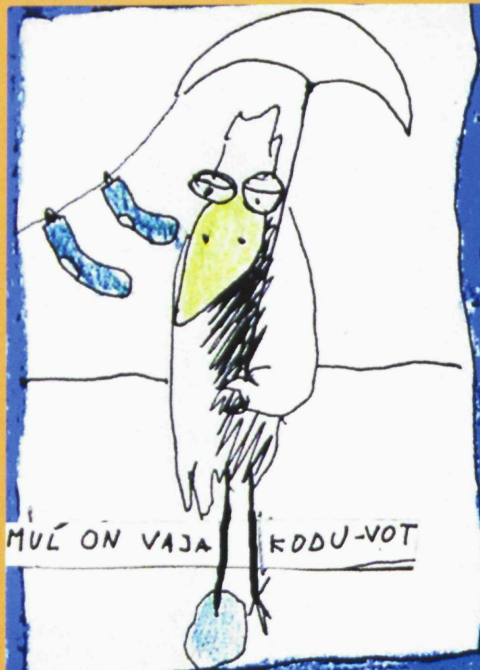
Toimetuse telefon
6 463 697

Tähekest saab
tellida
otsekorraldus-
lepinguga

www.tellimine.ee
tel 6 662 535

ESIKAANE
JOONISTAS
TEIJA
KOTIPALO

MUL ON VAJA KODU-VOT

KUS MASAAN TEHA NII

VÖI NII

VÖI HOOPIS NII

KUS SEE ON

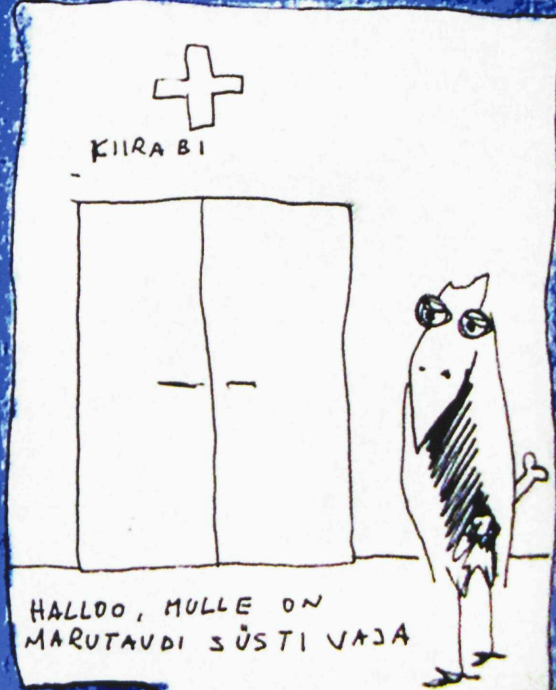
KUS MU KODU ON OOT OOT

KOERA KUUT, EI TEA KASKOERA KUUT VÖI

SELLEL NELJAPÄEVAL SUUR SODLALEIVAPIDU

AUH AUH

KIIRABI

HALLOO, MULLE ON MARUTAUDI SÜSTI VAJA

NÜÜB VEEL SÜSTI SAAMA

KÖIK KOERAD PEAVAD SÜSTI SAAMA

ISSN 0134-2266

HIND 15 KROONI

Joonistanud REMO RANDVER